

Център на НПО
в Разград

Проект „ПРАВОСЪДИЕ БЛИЗО ДО ХОРАТА: втора фаза“

ДИСКУСИЯ ЗА СЪДЕБНАТА РЕФОРМА “ГРАЖДАНИТЕ ИМАТ ДУМАТА”

РОСЕН ПЛЕВНЕЛИЕВ – ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

23.10.2013г.

Георги Милков, Национална мрежа за гражданско наблюдение на съда в България

Какво означава да има „достъп до правосъдие“:

1. Да има на всеки 15-20 км по един съд и прокуратураили
2. Да може да се достига до един съд за 30-40 мин. с автомобил?

В света на модерните технологии и интернет, когато в почти всяко семейство има автомобил, лаптоп и смартфон... ние категорично подкрепяме втората теза!!!

Законът за съдебната власт в сегашния му вид позволява Висшият съдебен съвет и Министерът на правосъдието в кратък срок да решат проблема с огромния брой съдилища и прокуратури, които са над 300 единици.

ПРИМЕР: на разстояние от 5 до 15 км. има няколко съдилища и прокуратури в градове като Велико Търново и Горна Оряховица; Гълъбово и Раднево; Ловеч и Троян; Петрич и Сандански...

....Защото Европейската комисия очаква от българското правителство „фундаментална съдебна реформа.“

Ние провеждаме гражданско наблюдение над дейността на съдилищата. В момента осъществяваме проект „Правосъдие близо до хората: втора фаза“, с подкрепата на Фондация Америка за България. Наблюдаваме над 30 окръжни и районни съдилища в Южна България. Констатираме напредък в съдилищата по места, но хората не усещат промяната и не са доволни от ситуацията.

За последните 9 години ние сме наблюдавали над 2500 съдебни дела и сме обучили над 200 доброволци в гражданско наблюдение.

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

Ние сме единствената организация, която институционализира сътрудничеството със съда и предлага сключване на споразумения. Сключили сме над 50 споразумения със съдилища от 25 съдебни окръга и продължаваме да работим активно за подобряване на сътрудничеството със съдебната власт по места.

Ние идентифицирахме няколко проблема:

- 1. Критично ниско е общественото доверие в съдебната система и хората не вярват във върховенството на закона.** Широко е разпространено усещането за обреченост, безнадеждност и безнаказаност. Съдебната практика е противоречива и няма предвидимост. Липсва възмездие и обществото не е доволно от работата на тази система.
- 2. Има сериозни проблеми със случайното разпределение на делата и преписките. Прави се нещо от ВСС, но липсват реални резултати и има неясни намерения.**
Прилагането на принципа на случайния подбор е формално, противоречиво и не гарантира прозрачност - не се постига ефект за сериозен антикорупционен механизъм. В прокуратурата има много злоупотреби със случайния принцип.
- 3. Повишено усещане за корупция, конфликти на интереси и проблеми с етичното поведение на магистратите. Независимо от всички стратегии и доклади по темата положението е драматично. Съдебната система се е превърнала в бастион на семейно правосъдие – усещане за мафия. Наблюдава се корупционната практика “непотизъм” на всички нива. Много семейства и роднини работят в един съдебен окръг.**

ПРИМЕР: *Съпругата на председателя на Районния съд в Трън кандидатства да оглави районната прокуратура в същия град; има над 30 семейни двойки в съдебната система в град Русе, също и в Разград. Двама председатели на РС работят заедно с брачните си половинки.*

Заради скриване на декларациите за конфликт на интереси три НПО¹ заведохме съдебно дело срещу спорното решение на ВСС.

ВСС констатира корупционни практики в работата на съдия Красимир Аршинков (от Благоевград) и до момента нищо не се случва. Ние подадохме сигнал до ВСС и Главния прокурор. ...

¹ Център на НПО в Разград, ПДИ и БИПИ.

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

Скандално е, че съдия Христо Георчев отново се кандидатира за председател на РС в Свиленград... ВСС допуска този фарс...

4. Тромава и бюрократична съдебна система с над 330 органа. Огромен бюджет за 15000 служители и магистрати, които струват на данъкоплатците над 430 милиона лева. Независимо от усилията, бюджетът на съдебната власт не е програмно ориентиран и в него липсват важни реформи. Няма измерими качествени индикатори за резултатите от съдебната дейност.

ПРИМЕР: Прокламираните 720 хил. дела за 2012г. не са точно истински дела. **Над 60% от разгледаните съдебни дела в първите десет съдилища по натовареност за 2012г., се формират от т.н. заповедни производства, които не се разглеждат в съдебните зали (чл.410 и чл.417 от ГПК).**

Има проблем със съдебната статистика и натовареността. Липсва обективна методика за измерване. Натовареността се измерва само на брой съдебни дела или преписки.

ПРИМЕР: *в 330 органи на съдебната власт, в която работят около 2500 съдии, 2400 прокурори и следователи, и 9000 съдебни служители.... В радиус от 15 км има 4 съдилища в 3 съдебни окръга – Луковит, Червен Бряг, Кнежа и Бяла Слатина.*

Проектът за бюджет за 2014г. не планира: 1) преразглеждане границите на съдебните райони (т.н. съдебна география); 2) оптимизиране броя на съдилищата и прокуратурите; 3) въвеждане на електронно правосъдие; 4) намаляване на административните разходи и ограничаване на разхищенията. Общо 84% (457 хил. лв.) от целия бюджет на съдебната система е планиран само за заплати и осигуровки. Правосъдната система осигурява висок социален стандарт на 15000 магистрати и служители, които струват на българските граждани по 30000 лв. на 1 зает/година.

5. Модернизацията в съдебната система се отлага - липсва електронно правосъдие. Няма резултати в тази област, независимо че са усвоени десетки милиона лева и са изпълнени множество проекти. Има добри практики в няколко съдилища (Варна, Благоевград, Пазарджик, Бургас), но те са единици на фона на 330 органа. И в момента ВСС изпълнява поредния проект за е-правосъдие и можем да отгатнем лесно резултата за системата...

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

Има готов пакет за изменение на ключовите закони за въвеждане на е-правосъдие, но трябва да бъдат внесени в НС за разглеждане. Необходима е воля у МП и ВСС да приемат тази важна задача за приоритет за 2014г.

- 6. Гражданите не са въввлечени в съдебната реформа - не се използва сериозният граждански потенциал.** Същевременно правораздавателната система не се отчита пред изпълнителната власт или Народното събрание, което лишава нейната дейност от прозрачност, за която гражданите настояват.

Съдебната власт не е припознала НПО като легитимен партньор... Защото участието на граждански организации в съдебната реформа ще повиши доверието в правосъдната система. Вярно е, че има създаден Граждански съвет към ВСС от края на 2012г., но до момента няма видими резултати и гражданите не са почувствали неговата роля.

Как да разберат гражданите на Царево или Петрич, че някой ги представлява в София?

ПРИМЕР: ВСС не се консултира реално с Гражданския съвет и не обсъжда всички важни решения. Не беше обсъдена с Гражданския съвет Стратегията за превенция на корупцията и Анализа за дейността на прокуратурата, а ВСС очаква от гражданския сектор подкрепа...

Съдилищата, с които работим, демонстрират желание за партньорство, въпреки началната липса на доверие и естествения консерватизъм на системата. Съдилищата оценяват положително резултатите от нашата работа и ползата за гражданите, като потребители на административни услуги.

КАКВИ РЕШЕНИЯ ПРЕДЛАГАМЕ:

По тема 1:

- Мерки за отчетност, публичност и прозрачност на съдебната система;
- Публични отчети на всички съдебни органи пред гражданите;
- Функционални сайтове на съдилищата и всички прокуратури;

По тема 2:

- Висшият съдебен съвет да подобри интегритета между деловодните програми и софтуера за електронно разпределение на делата, като се използва само една компютърна програма;
- ВСС да осигури централизирано съхранение на базата данни за случайното разпределение на един сървър.

По тема 3

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

- Публикуване на декларациите за конфликт на интереси на страниците на всички съдилища и прокуратури. Затова е важно ВСС и тримата големи да дадат първи пример и публикуват своите декларации.
- Заради обществения интерес да се въведе нормативно ограничение в ЗСВ роднини и близки да не работят в един съдебен окръг;

По тема 4

- Нова съдебна география – оптимизиране броя на съдебните органи;
- Бюджет срещу реформи
- ВСС да не назначава административни ръководители на свободните позиции в момента, докато не вземе решение за броя на съдилищата и прокуратури (РС в Кула; РС в Белоградчик; РП в Трън; РС в Троян; РС в Елин Пелин; РС в Свиленград)

По тема 5

- МП да внесе пакета закони за е-правосъдие в Народното събрание;
- Включване на е-правосъдие в бюджета за 2014г.
- Мерки за обучение на магистрати и служители.

По тема 6:

- ВСС да публикува всички приети решения с приложенията на интернет-страницата си;
- Инспекторатът към ВСС да публикува пълния текст на всички свои актове от проверки;
- Институционализиране на граждански наблюдател в съдебната система;
- Да се предават online заседанията на ВСС и неговите комисии;
- Засилване ролята на Гражданския съвет и предаване online на заседанията;
- ВСС да организира обществени срещи с гражданите в Северна и Южна България;

Ф И Н А Л !!!

Харесвате ли как работи българската съдебна система?

Ако отговорът е ДА, защото... служителите са любезни, делата се решават бързо, съдите са справедливи, прокурорите са неподкупни, правосъдието работи?

Ако отговорът е НЕ, защото ...има повсеместна корупция, делата са уредени, шири се шуробаджанащина, правосъдието е фиктивно!.....

Аз имам своя отговор... Помислете ВИЕ!

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация